

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Modern devletlerin ekonomik gücünün varlık sebebi ve finansman aracı vergidir. Etkin ve adil bir vergi sistemi için kaçığı önlemek öncelikli hedef olmalı. Ancak yasalardaki mükellef haklarını da bilmeli ve uygulamalıyız...

Daha az vergi ödeme hakkımız var

HER yeni yılın ilk üç ayı, işletmelerin defterlerini kapatacağı, mali tablolarını çıkartacağı dönemdir. Ardından, genel kurullar ve vergi beyan dönemleri başlıyor. Genel kurullarda tartışılan konulardan biri de, vergi yasal yükümlülük karşılığı ve vergi sonrası dağıtılabilir net kazanç oluyor. Ayrıca, geçmiş dönemlerde ödenen vergi cezaları da denetim kurulu raporlarında yer alıyor ve tartışılıyor. Bu cezaların bir kısmı yöneticilerin iradesi dışında meydana gelmekte iken, bir kısmı da yöneticilerin vergiden kaçınayım derken hatalı yaptıkları işlemleri sonucu meydana gelebiliyor. Yazımızın konusu, daha çok kazançları üzerinden yıllık beyanname veren gerçek ve tüzel kişi (kurumlar) mükellefleri ilgilendiriyor.

Söz konusu mükellefler ikiye ayrılıyor. Birincisi, gelir vergisi ödeyecek gerçek kişiler, gelir vergisi mükellefleridir. Bu mükellefler, her yılın beyanlarını bir yıl sonra Mart ayında beyan eder ve yılı içerisinde ödedikleri geçici vergilerinin mahsubu sonrası ödenecek vergilerini ise iki eşit taksit halinde ödemeleri gerekiyor. İkincisi, kurumlar vergisi ödeyecek tüzel kişiler, kurumlar vergisi mükellefidir. Bu mükellefler, her yılın beyanlarını bir yıl sonra Nisan ayında beyan eder ve yılı içerisinde ödedikleri geçici vergilerinin mahsubu sonrası ödenecek vergilerini defaten ödemeleri gerekiyor.

Mükelleflerin vergi suçu veya cezaları ile muhatap olmamaları için sorumlulukları kadar, kanunun kendilerine verdiği bir hak olan “vergiden kaçınma” konusunu da doğru kavramaları ve yararlanmaları gerekiyor. Vergi kaçaklığı, vergi ve yükümlülüklerin vergi kanunlarına aykırı olarak kısmen veya tamamen yerine getirilmemesi olarak tanımlanıyor. Vergiden kaçınma ise, vergi kanunlarına aykırı hareket etmeksizin, kanunların kendilerine tanıdığı hakları kullanarak,

bireylerin ve kurumların vergi yükünden kısmen kurtulması veya daha az vergi ödemeleri anlamına geliyor. Dikkat edileceği üzere, vergi kaçaklığı yasa dışı bir davranışken, vergiden kaçınma ise yasalar çerçevesinde mükelleflere tanınan kanuni haklardan yararlanmanın bir sonucunu ifade ediyor.

KANUNLA KONUR, ZORLA ALINIR

Anayasamızın 73'üncü maddesine göre, “Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır. Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.” Burada hiçbir sorun yok, belki de Anayasamızın en iyi düzenlenmiş maddelerinden biridir. Sorun uygulamada ve tarafların beklentilerindedir. Vergiyi aslında her vatandaşın ödediğini ama asıl eksikliğin, vatandaşın ödenen verginin hesabını sorma noktasındaki sıkıntıda olduğunu görmemiz ve anlatabilmemiz gerekiyor.

Kamunun, finansman teminine yönelik vergi olarak koyduğu bu kaynaklar, mükelleflerden kanun ile karşılıksız ve cebren alınıyor. Bu durumun kimi zaman mükellefler üzerinde bir baskı oluşturması, kimi zaman da vergi yüklerini ağırlaştırması nedeniyle bu yükü azaltmak için vergiden kaçınma yerine vergi kaçırma yoluna gidilebiliyor. Mükelleflerce izlenen bu yol, kayıt dışılığı artırmanın ötesinde ülke ekonomisine de ciddi zararlar veriyor.

KAÇAK DEVAM EDİYOR

Dünya genelinde vergi kaçaklığı ile uzun bir süredir mücadele ediliyor. Son dönemlerde vergi kaçaklığı ile mücadelenin yanı

